**Reactie ´Themagroep Opgroeien´ op het**
**CONCEPT Onderwijsachterstandenbeleid 2027–2030**

## 1. Kernadvies

De ‘Themagroep Opgroeien’ spreekt waardering uit voor het concept Onderwijsachterstandenbeleid 2027–2030. Het beleidskader vormt een solide basis voor de gezamenlijke aanpak van onderwijsachterstanden in Meppel en sluit goed aan bij de uitvoeringspraktijk van onderwijs, kinderopvang, jeugdgezondheidszorg en de gemeente.

Wij kunnen ons goed vinden in dit beleidskader. Wel vinden we dat er op een aantal punten nog een slag geslagen moet worden.

Onze belangrijkste feedbackpunten zijn:

- het concreter maken van beleidsdoelen en effectmeting (par. 2.2);
- het versterken van het perspectief van kinderen, ouders en nieuwkomers (par. 2.3);
- versterken van focus op maatschappelijke effecten naast procesafspraken (par. 2.4);
- het explicieter maken van prioriteiten binnen het maatregelenpakket (par 2.5);
- het beter benutten van de leefwereld en eigen kracht van gezinnen (par. 2.6);
- het versterken van reflectie en lerend vermogen van professionals (par. 2.7);
- en het versterken door onafhankelijke/externe monitoring en evaluatie (par. 2.8).

Hiermee kan het beleidskader zich ontwikkelen van een vooral organisatorisch en procesgericht kader naar een meer effectgerichte aanpak, waarin beter zichtbaar wordt welke resultaten worden bereikt voor kinderen en gezinnen in de gemeente Meppel.

## 2. Inhoudelijke onderbouwing van onze reactie

### 2.1 Sterke punten van het beleid

Wij zien belangrijke sterke elementen in het CONCEPT:

- preventie en vroegtijdige ondersteuning;
- stevige ketensamenwerking;
- inzet op kwaliteit van VVE;
- aandacht voor nieuwkomers en gezinsondersteuning;
- gezamenlijke verantwoordelijkheid via LEA;
- benutting van praktijkervaringen;
- aandacht voor monitoring en afstemming.

In paragraaf 2.2 tot en met 2.8 omschrijven wij onze belangrijkste aandachtspunten.

### 2.2 Van beleidsambitie naar meetbare resultaten

Veel ambities zijn nog beperkt geconcretiseerd in indicatoren en meetbare resultaten.

Wij adviseren om beter inzichtelijk te maken:

- wanneer beleid succesvol is;
- welke effecten worden beoogd;

- hoe deze worden gemeten.

**2.3 Kind- en ouderperspectief**
Het beleidskader is sterk institutioneel en procesgericht ingericht.

Wij adviseren om het perspectief van kinderen, ouders en nieuwkomers structureel te verankeren, onder meer via ervaringsgegevens over:

- toegankelijkheid;
- effectiviteit;
- aansluiting bij de leefwereld.

**2.4 Van processturing naar effectsturing**
Hoewel de LEA een belangrijk knooppunt vormt, is nog onvoldoende zichtbaar hoe signalen leiden tot meetbare maatschappelijke effecten.

Wij adviseren om explicieter te maken:

- welke opvolging volgt uit signalen;
- hoe effecten worden gemonitord;
- hoe bijdrage aan het verminderen van onderwijsachterstanden zichtbaar wordt.

**2.5 Prioritering binnen het maatregelenpakket**
Het maatregelenpakket is breed. Wij adviseren om scherper te maken welke interventies het meest bijdragen aan de doelen, zodat:

- prioriteiten helder zijn;
- keuzes beter onderbouwd kunnen worden;
- de uitvoering meer focus krijgt.

*"Waar de voorgaande paragrafen vooral ingaan op de ambtelijke structuur en procesafspraken, richten de paragrafen 2.6 tot en met 2.8 zich nadrukkelijk op de menselijke maat, de praktijk achter de voordeur en de feitelijke impact van het beleid op de leefwereld."*

**2.6 Versterken van ouderkracht en leefwereld**
Naast samenwerking tussen professionals vragen wij nadrukkelijk aandacht voor de leefwereld van kinderen. De kracht van ouders, gezinnen en betekenisvolle anderen is essentieel voor preventie en ontwikkeling. Wij adviseren het volgende:

- **Het aanboren van potentiële krachten:** Wat voor ons te weinig zichtbaar blijft, is de inzet op het aanboren van potentiële krachten bij kind, ouders en betekenisvolle anderen. Deze krachten kunnen uitermate helpend zijn voor de professionals en zouden een boost kunnen zijn voor het preventieve werk.
- **Toewerken naar eigen kracht:** Uiteindelijk heeft elke professional de drive om zich overbodig te maken en dat kan alleen als de feitelijke thuissituatie van elk kind sterk

genoeg is om het zelf te kunnen. Professionals moeten daarom expliciet toewerken naar het versterken van de eigen kracht van gezinnen.
- **Onzichtbare doelgroepen in beeld:** Wij vragen nadrukkelijk aandacht voor kinderen en gezinnen die minder vanzelfsprekend in beeld zijn bij VVE-voorzieningen of andere ondersteuningsstructuren. Het is van groot belang inzichtelijk te maken hoe ook deze groep kinderen bereikt wordt en kan profiteren van de ingezette ondersteuning.

**2.7 Reflecterend en lerend vermogen van professionals**
Het blijft voor professionals een bekend en terugkerend fenomeen dat het lastig is om “achter de voordeur” te komen. Wij zien dit als een belangrijk vraagstuk van professioneel handelen en adviseren in te zetten op het lerend vermogen:

- **Aandacht voor het reflecterend vermogen:** Volgens ons past bij dit vraagstuk nadrukkelijk aandacht voor het reflecterend en lerend vermogen van de professionals zelf over wat helpend en wat niet helpend is in de manieren waarop zij werken.
- **Kritische kaders voor professioneel handelen:** Er moet in het beleid structureel ruimte zijn voor reflectie op de communicatie, de bejegening en de algemene uitgangspunten voor de samenwerking.
- **Ouders als volwaardige partners:** Professionals moeten zichzelf kritisch de vraag stellen of zij ouders en betekenisvolle anderen daadwerkelijk zien en positioneren als gelijkwaardige samenwerkingspartners. Dit is op zich weer helpend voor een toenemende kracht van de ondersteuning van ouders, gezinnen en anderen.

**2.8 Externe monitoring en evaluatie**
Wij adviseren om het proces van monitoring en evaluatie steviger en onafhankelijker in te richten om zo bij te dragen aan objectivering en verdieping:

- **Onafhankelijke monitoring door hoger onderwijs:** Het zou verfrissend kunnen werken als de evaluatie van de komende vier jaren niet (alleen) intern gebeurt, maar dat de uitvoering van dit beleid in zijn geheel (ook) wordt gemonitord door een hogeschool of universiteit.
- **Focus van de externe evaluatie:** Deze externe monitoring moet zich richten op de maatschappelijke opbrengst en de effectiviteit van de samenwerking.

**3. Conclusie**
Het beleidskader vormt een stevig en samenhangend fundament voor de aanpak van onderwijsachterstanden in Meppel.

Tegelijkertijd ligt er een duidelijke ontwikkelopgave richting meer effectgericht, leefwereldgericht en meetbaar beleid, zodat beter zichtbaar wordt wat de aanpak daadwerkelijk oplevert voor kinderen en gezinnen.

Tot zover de reactie van de ‘Themagroep Opgroeien’.

Bertus Benning, Jan-Jelte Perdok en Michael Zwart.